

Joxe

**Joana
GARMENDIA
MUGICA**

Kalea sutzen denean, Filosofia fakultatea izango da berotzen lehenengoetarikoa. Gurea ondo epel zegoen laurogeita hamarrek markadan. Atze-oihalaren parte ziren eztabaidak, sesioak, bizkartzainak, grebak, eguna hausten zuten albisteak, eta bi alde ondo bereiziak, zuri edo beltz. Zioten ginela espainolak eta euskaldunak, demokratak eta biolentoak. Kaleko haizeak harrotzen zituen fakultateko korridoreetako hautsak eta suak.

Joxeren berri bagenuen fakultatera sartzerako, eta batzuek irudikatzen genuen zuri-zuri eta besteek beltz-beltz. Pulpitutik hitz egingo zigun gizon bat

sutan. Baina lehen eskola egunean aurkitu genuen gizon txiki bat, irribarretsua, atsegina, ahotsik goratzen ez zue-na, presentzia lasaikoa, interesez entzuten ziguna eta esateko asko zeukana. Filosofia modernoa irakatsi zigun.

Kontatu zigun gaixo zegoela, gaitzak hartua zuela, baina ez zuela hiltzeko asmorik. Medikuek ireki zutela eta handik kendu, hemendik konpondu, txukun itxi zutela bueltan. Alemaniari buruz hitz egin zigun, eta Zegamako euskara galdu izanak tristatzen zuela esan.

Molde klasikokoa zen eskolak ematen, ez zuen gaur horren modan dauden praktiken eta talde lanen eta IKT erduen beharrik saioari eusteko. Astearte

arratsalde izaten genuen eskola, lau orduz jarraian, eta gela betetzen genuen halere, zintzo. Eskolak ematen ordenatua zen, argia, saiatua. Astero-astero zerbait idazteko eskatzen zigun, eta astelehenerako uzteko bere buzoian: azaldu ziguna ulertu genuela ikusi nahi zuen.

Irakatsi zigun filosofia egiten dela poliki, paragrafo bera behar adina aldiz irakurriz, galdetuz, pauso bakoitza ulertzen saiatuz, pentsamendu kritikoz, txikiaren umiltasunez. Alferrikakoak direla diskurtso haizatuak eta mami gutxiko hitz potoloak filosofian. Harekin ulertu nuen Kant lehenengoz, horrekin gogoratuko dut beti. Oso irakasle ona zen, gutxi izan genituen gisakoa. •

Pentsamendua herriaren zerbitzura

**Markel
OLANO ARRESE**

Filosofia ikasketak Zorroagan hasi nituenean, deserosotasuna izan zen nire sentipen nagusia. Ez nuen lortu ikasle talde egonkor batekin harremana sendotzea, eta hainbat irakaslerekin konektatzea ere zaila egin zitzaidan. Argi dago 80ko hamarkadako giro politiko nahasiak ez zuela horretan lagundu (EGIko militantea nintzen...). Hor ezagutu nuen Joxe. Hasieratik irudititu zitzaidan pertsona apala eta goxoa; aldi berean, filosofia alemaniarrean sakontzeko zuen joerak nire mugez jabetzen ikasten lagundu zidan (ikasgelan Kant-en Judizioaren Kritika irakurtzerakoan, adibidez).

Joxe gerraosteko belaunaldiaren bururik argiena izan zen. 36ko gudak era

basatian eten zuen gerra aurreko loraldiak dogmatismo integrista gainditzeko abian ipini zuen modernizazioa. Belaunaldi hori errautsetatik burua altxatzen hasi zenean, segituan etorri zitzaion belaunaldi berria, modernizazio prozesua marko ideologiko guztiz desberdin baten bidez burutzen. Eliza katolikoaren dogmatismotik ihesi, belaunaldi gazteak dogmatismo marxista besarkatu zuen kasu askotan. Ez, ordea, Azurmendik. Joxek bere obra osoan zehar egin dio aurre dogmatismoari, eta honek gaurkotasun handia eskaintzen dio bere pentsamenduari.

Azurmendiren obraren beste ezauzgarri funtsezkoa euskal nazioari buruzko hausnarketa dugu. Hau ere gaurkotasun handikoa. Munduan eus-

kaldunok izan behar dugun toki propioa era nekaezinean sendotzen saiatzen da Joxe. Frankismoak gure herri izaera suntsitzeko ahalegin sistematikoa egin zuenean errazagoa zen, seguruenez, lan hori. Mundu globalizatuan kultura hegemonikoek gure herriaren disoluzio isilari ekiten diotenean ez hainbeste. Nolanahi ere, kultura hegemoniko horien tresna besterik ez den pentsamendu “kosmopolitari” Joxek egiten dion eraispena inoiz baino beharrezkoagoa dugu.

Gure herriaren biziraupena bermatzeko oinarritzko lezioak eskaintzen dizkigu Joxek. Euskal tradizio politikoek berez dituzten joera zentrifugoei aurre egiteko oinarri komuna ezartzen du. Herria, hizkuntza, justizia, askatasuna. •